

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 49/07-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. apríla 2007 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. A., N., zastúpeného advokátom JUDr. M. K., N., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky oznámením predsedu senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Spr 25/2006 z 30. mája 2006 o ustanovení náhradného obhajcu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 To 36/2004 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. A. odmieta.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. augusta 2006 doručená sťažnosť Ing. M. A., N. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. K., N., v ktorej uviedol, že v trestnej veci vedenej Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 4 To 36/2004 mal zvoleného obhajcu JUDr. J. K., B., ktorému z dôvodu narušenia nevyhnutnej dôvery vypovedal plnú moc a svojou obhajobou poveril advokáta JUDr. M. K.. Oznámením predsedu senátu najvyššieho súdu sp. zn. Spr 25/2006 z 30. mája 2006 mu bol podľa § 40a zákona č. 141/1961 Zb. zákona

o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) ustanovený náhradný obhajca v označenom odvolacom konaní JUDr. J. K., B..

Sťažovateľ uviedol, že „daným postupom súdu bol porušený zákon a hlavne základné právo obžalovaného na spravodlivý proces, aby si mohol zvoliť obhajcu, ktorý ho bude v konaní zastupovať. Preto je Oznámenie súdu zo dňa 30. 5. 2006 v rozpore s dobrými mravmi nakoľko súd svojím Oznámením ustanovil za náhradného obhajcu obžalovanému toho, s ktorým obžalovaný zrušil plnomocenstvo z dôvodu narušenia nevyhnutnej dôvery a práve tento podľa súdu obhajca má obžalovaného spravodlivo zastupovať v odvolacom konaní pred Najvyšším súdom SR pričom obžalovaný s náhradným obhajcom majú narušené vzťahy a vôbec spolu nekomunikujú.

(...)

Je potrebné uviesť, že funkcia náhradného obhajcu je pre prípad ak je dôvodná obava, že by mohlo byť zmarené nariadené hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie pre neprítomnosť ustanoveného alebo zvoleného obhajcu, pritom však nemá právo nahliadnuť do spisu a študovať spis – takže bude nepripravený a tento má obžalovaného obhajovať“.

Sťažovateľ tiež poukázal na to, že ustanovenie náhradného obhajcu nebolo dôvodné, pretože obžalovaný si zvolením nového obhajcu iba uplatnil svoje právo. Od ústavného súdu preto sťažovateľ žiadal, aby zrušil Oznámenie najvyššieho súdu z 30. mája 2006.

Ústavný súd listom zo 7. septembra 2006 vyzval predsedu najvyššieho súdu, aby sa vyjadril k sťažnosti. Predseda najvyššieho súdu na výzvu odpovedal vyjadrením doručeným 14. novembra 2006, v ktorom uviedol, že sťažovateľ 2. mája 2006 oznámil najvyššiemu súdu vypovedanie plnej moci obhajcovi JUDr. J. K. a zároveň si zvolil nového obhajcu JUDr. M. K.. Novozvolený obhajca sa nedostavil na verejné zasadnutie nariadené na 3. máj 2006, čím zmaril jeho vykonanie. Vzhľadom na to, že ide o starú vec, bol v záujme zabránenia zmarenia ďalšieho verejného zasadnutia sťažovateľovi ustanovený náhradný obhajca JUDr. J. K.. Na jeho žiadosť ho predseda senátu najvyššieho súdu oslobodil od

povinnosti vykonávať funkciu náhradného obhajcu a ustanovil sťažovateľovi iného náhradného obhajcu JUDr. Z. A., ktorý študoval predmetný trestný spis a pokúšal sa kontaktovať so sťažovateľom. Funkciu náhradného obhajcu vykonáva od 18. augusta 2006.

Ústavný súd následne vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby sa vyjadril k stanovisku predsedu najvyššieho súdu a doplnil sťažnosť tak, aby spĺňala zákonom predpísané náležitosti. Právny zástupca sťažovateľa na výzvu ústavného súdu odpovedal listom doručeným 19. decembra 2006, v ktorom k vyjadreniu predsedu najvyššieho súdu uviedol, že sa nemôže stotožniť s tvrdením, že zmaril vykonanie verejného zasadnutia, pretože požiadal o jeho odročenie za účelom prípravy obhajoby. V sťažnosti doplnil petit, v ktorom žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na obhajobu garantované Ústavou SR čl. 50 odsek 3 Oznámením predsedu senátu Najvyššieho súdu SR z 30. 5. 2006 o ustanovení náhradného obhajcu vo veci pod spis. zn. 4 To 36/2004 bolo porušené.

Najvyšší súd SR je povinný nahradiť náhradu škody vo výške 1,- Sk a trovy právneho zastúpenia sťažovateľa do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťoval, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej príčinnej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním, rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu verejnej moci do takého práva alebo slobody na strane druhej. Za zjavne neopodstatnenú je preto možné považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 56/03).

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa § 40a ods. 1 Trestného poriadku ak je dôvodná obava, že by mohlo byť zmarené hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie pre neprítomnosť ustanoveného alebo zvoleného obhajcu, môže byť obvinenému popri zvolenom alebo ustanovenom obhajcovi ustanovený náhradný obhajca.

Podľa § 40a ods. 2 Trestného poriadku náhradný obhajca má rovnaké práva a povinnosti ako obhajca zvolený alebo ustanovený, na hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí ich však môže vykonávať iba v prípade neúčasti zvoleného alebo ustanoveného obhajcu.

Ústavný súd už v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 215/06 vyslovil, že ustanovením náhradného obhajcu na základe opatrenia v trestnom konaní v medziach upraveného zákonného sudcovského uváženia všeobecný súd nemôže porušiť základné právo

sťažovateľa na právnu pomoc v konaní pred súdom podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. Tento záver rovnako platí vo vzťahu k základnému právu na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, ktoré ako lex specialis nadväzuje na čl. 47 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd preto vyslovil záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, pokiaľ sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na obhajobu ustanovením náhradného obhajcu. Neopodstatnenosť námietky sťažovateľa spočívajúcej v tvrdení, že náhradný obhajca nemá právo nahliadnuť do spisu a študovať spis, je zrejmá zo samotného znenia ustanovenia § 40a ods. 2 Trestného poriadku.

Podľa § 40a ods. 3 Trestného poriadku sa ustanovenia § 38 až 40 na náhradného obhajcu vzťahujú primerane.

Z ustanovenia § 40 Trestného poriadku vyplýva, že ustanovený obhajca môže byť z dôležitých dôvodov na svoju žiadosť alebo na žiadosť obvineného od povinnosti obhajovania oslobodený a namiesto neho ustanovený obhajca iný, o oslobodení rozhodne v konaní pred súdom predseda senátu.

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva ustanovením konkrétnej osoby náhradného obhajcu. Zo sťažnosti nevyplýva, že sťažovateľ využil možnosť požiadať o oslobodenie náhradného obhajcu od povinnosti obhajovania vzhľadom na dôvody, pre ktoré JUDr. K. ako zvolenému obhajcovi v predmetnom konaní vypovedal plnú moc. Podľa zistenia ústavného súdu túto možnosť využil JUDr. K. a po posúdení žiadosti ho predseda senátu najvyššieho súdu oslobodil od povinnosti obhajovania a ustanovil sťažovateľovi iného náhradného obhajcu. Sťažovateľ teda nepreukázal, že využil na ochranu svojho základného práva všetky právne prostriedky, na ktoré ho oprávňoval zákon (Trestný poriadok), a preto ústavný súd túto časť sťažnosti odmietol v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť. Zo sťažnosti tiež nevyplýva, že JUDr. K. ako náhradný obhajca aj vykonával práva a povinnosti obhajcu v trestnom konaní, a preto podľa názoru ústavného súdu vzhľadom na zákonnú úpravu (§ 40a ods. 2 Trestného poriadku)

a konkrétne okolnosti prípadu (žiadosť JUDr. K. o oslobodenie od povinnosti obhajovania) ani nemohlo dôjsť k zásahu do základného práva sťažovateľa na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy. Sťažnosť je aj z tohto dôvodu zjavne neopodstatnená.

Ústavný súd už len záverom poukazuje na formuláciu petitu sťažnosti, v ktorom sťažovateľ za zásah do svojho základného práva na obhajobu označuje oznámenie predsedu senátu najvyššieho súdu o ustanovení náhradného obhajcu z 30. mája 2006, pričom k ustanoveniu náhradného obhajcu nedošlo týmto oznámením, ale opatrením predsedu senátu najvyššieho súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2007